

Auteur: Hans Bouwman | Beeld: idverde, gemeente Berkelland

GEMEENTE BERKELLAND HEEFT ZEER EIGEN VISIE ALS HET OM BEPLANTING GAAT

Bergstraat Neede krijgt minder stoep, maar veel meer groen

Door de vernieuwing van de Rondweg vormt de Bergstraat in Neede geen doorgaande weg meer door het centrum van Neede. Dat gegeven en de noodzaak om de riolering te vervangen, was voor gemeente Berkelland een mooie gelegenheid om de straat een groener aanzien te geven. Een groot deel van de bestaande verharding wordt omgevormd tot groen.

De Bergstraat in Neede is 815 meter lang en er staan ongeveer 120 woningen aan de weg die jarenlang een doorgaande weg was voor automobilisten die naar de Rondweg N315 wilden rijden. 'Een paar jaar geleden is die aansluiting afgesloten en is er alleen nog een fietsoversteek', zegt Henk-jan Onstein, projectleider civiele techniek bij de gemeente Berkelland. Hierdoor is de Bergstraat een stuk rustiger geworden. Omdat het riool erg slecht is, wil de gemeente Berkelland letterlijk de boel op de schop gooien.

Onstein: 'Er zitten grote gaten in het riool en de ratten lopen er doorheen. De riolering is ook ongeveer 60 jaar oud en moet gewoon vervangen worden.' In de Bergstraat wordt het gemengde riool vervangen door een gescheiden rioolstelsel met een vuilwaterriool en een regenwaterriool, waarvan een deel infiltratieriool, vertelt Onstein. 'Het water wordt straks ook afgewaterd op de groenstroken die er gaan komen.'

Groener karakter

Na de aanleg van de nieuwe riolering krijgt de weg klinkerbestrating in plaats van asfalt, komt er nieuwe verlichting en wordt de straat groener ingericht. Ijitsj IJsebrands, ontwerpadviseur bij de gemeente Berkelland, zegt over de vergroeningsplannen: 'De gemeente is al langer bezig met klimaatadaptieve maatregelen. Nadat het spuiten met gif om onkruid te bestrijden verboden werd, hebben we ernaar gestreefd om, waar dat mogelijk was, stoepen te laten vervallen en meer groen en meer bomen te plaatsen. Gemeente Berkelland vindt biodiversiteit en klimaatadaptatie belangrijke thema's.'

De insteek van de herinrichting van de Bergstraat is volgens IJsebrands dat de straat een groener karakter krijgt. 'Je kunt de Bergstraat eigenlijk in drie delen verdelen: een stuk waar nog wat industrie zit, een smaller deel met woningen links en rechts en met kleine voortuinen, en een deel met een ruimer wegprofiel waar meer ruimte is voor groen.'

De stoepen langs beide zijden van de weg verdwijnen om plaats te maken voor één stoep die afwisselend links of rechts van de straat loopt. 'Bij de plannen zijn ook

'De straat is voor het groen nu erg afhankelijk van de voortuinen'

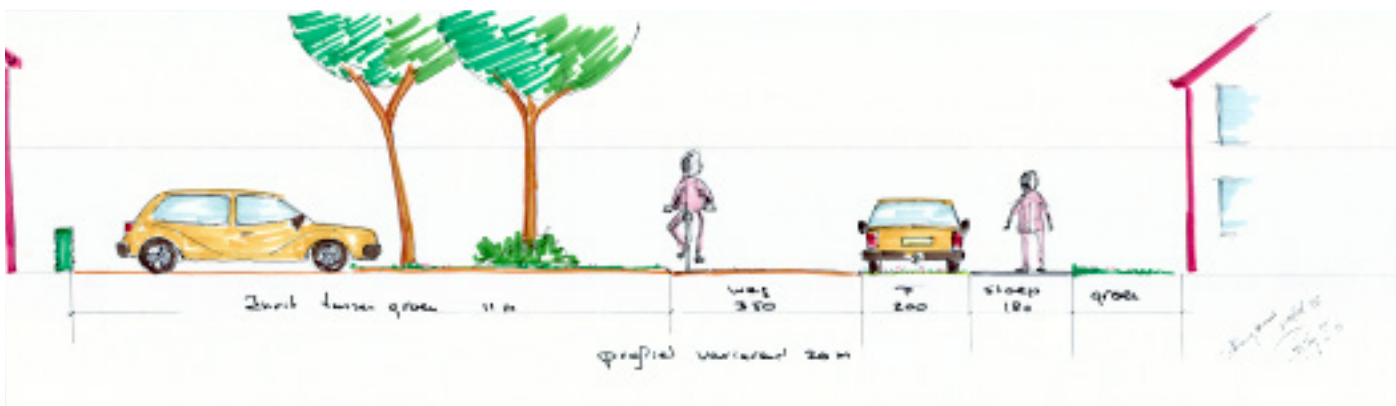
mensen van de afdeling Verkeer betrekken, want we willen wel een veilige situatie creëren. Er komen diverse oversteekpunten in de straat die overigens niet erg breed is en redelijk verkeersluw wordt. We willen het parkeren van de auto's aan de kant van de stoep hebben zodat er aan de andere kant meer ruimte is voor groen. We houden hierbij uiteraard rekening met de inritten.' De ventweg langs de straat wordt opgeheven en dat biedt nog meer ruimte voor een groene inrichting.

Ontwerpteam

Bij de plannen voor de Bergstraat zijn de inwoners nadrukkelijk betrokken vertelt

Een schets van de vernieuwde Bergstraat met maar aan een kant een stoep; de stoep aan de overzijde heeft plaatsgemaakt voor groen. Schets: Iljitsj IJsebrands

De inritten voor de auto naar de huizen toe komen tussen het groen te liggen. Schets: Iljitsj IJsebrands

IJsebrands. ‘We hebben in het participatietraject de mensen uitgenodigd voor een eerste bijeenkomst in het buurthuis om te vertellen wat de bedoeling is en hoe het zit met het verkeer, de veiligheid en het groen. Van de circa 140 uitgenodigde huishoudens – ook de omliggende straten hebben we erbij betrokken – kwamen er ongeveer zestig mensen opdagen. In het tweede deel van de avond hebben we gevraagd wat de mensen belangrijk in hun straat vinden. Nu en voor de toekomst. Ik noem dat altijd gedachtedelen. Toen we het schetsontwerp presenteerden klapten die zestig mensen zelfs.’

De gemeente gaf *idverde* de opdracht om een ontwerp voor het beplantingsplan te maken. ‘De Bergstraat is nu een wijkontsluitingsweg geworden’, zegt Miriam Spermon, adviseur beplanting bij *idverde* Advies in Apeldoorn. ‘Daardoor ontstaat er ruimte voor een groene invulling. De ventweg in het noorden gaat weg en daar wordt een groene inrichting van gemaakt. Over de hele weg wordt wisselend links en rechts een stoep opgeheven – dat is voor het gezicht en

is afhankelijk van de leidingen in de grond – en die wordt groen ingericht, met toevoeging van bomen. Er staat nu niks, alleen tussen de ventweg en de Bergstraat zit een groenstrook. De straat is voor het groen nu erg afhankelijk van de voortuinen.’

Bostype

Het plan, dat dit voorjaar klaar moet zijn, moet nog definitief ingevuld worden. De opdracht die *idverde* kreeg was om een beplantingsplan te maken met een heel divers bomenbeeld en met als uitgangspunten dat het grootste deel van de groene inrichting bestaat uit gazon met bloemen en dat het water zo veel mogelijk wordt afgevoerd naar het groen. Een vraag van de gemeente is ook om extra bomen te planten om extra schaduwwerking te krijgen.

‘We kijken ook naar klimaatadaptatie; bij de soorten letten we op of de bomen passen bij het landschap en bij de ondergrond. Door bomen die oorspronkelijk in het gebied voorkwamen en het daar goed doen weer terug te laten komen in het plan, ben je ook klimaatadaptatief bezig. Bij de keuze van de

bomen zijn we als basis uitgegaan van het bostype dat hier van nature voorkomt.' Berkelland ligt in een Kampenlandschap op de hogere zandgrond, dat is ontstaan tijdens de laatste ijstijd. De basis van het landschap bestaat uit hoge zandgronden, en is ontstaan tijdens de laatste ijstijd. Door het schuiven van landijs werd het land opgestuwd. Hiervan is als hoogste punt binnen de gemeente de Needse Berg ontstaan. In de laagten ontstonden de beekdalen. Er is hierdoor in de gemeente een afwisseling van hoogten, en een veelheid aan beken en sloten. Elk landschapstype heeft zijn eigen typische beplanting en landschapselementen. De Bergstraat ligt op de overgang van een stuwwal naar een gordeldekzandwieling waardoor de straat vanaf de westkant naar het oosten toe iets afloopt. Dit is terug te zien in de bodem. Het meest oostelijke deel van de straat is relatief natter waardoor hier een ander bostype mogelijk is dan de rest van de straat. 'In dit deel van de straat kijken we of we iepen kunnen planten om dat zichtbaar te maken. Terwijl het westelijke deel van de straat lindes krijgt', aldus Spermon.

De gemeente heeft een zeer eigen visie als het om beplanting gaat. Er wordt al jaren geëxperimenteerd met een andere toepassing van soorten en plantsystemen. IJsebrands geeft hierin richting, maar ook vrijheid voor ontwerp. Het idee is volgens Spermon om in de Bergstraat diverse soorten magnolia's (beverboom) zoals de 'Merrill' en de 'Elizabeth', te combineren met de *Cercis canadensis* 'Forest Pansy' (Amerikaanse judasboom) en *Amelanchier arborea* 'Robin Hill' (krentenboompje). Op het bredere stuk van de weg komen wat grotere bomen zoals de *Acer campestre* (Spaanse aak) en *Alnus glutinosa* 'Laciniata' (zwarte els).

Biedermeiermix

Op een aantal punten komt een mix van heesters die de gemeente zelf heeft ontwikkeld. De "biedermeiermix" zoals de gemeente die noemt, bestaat uit negen heesters die jaarrond beeld geven en een-op-een worden gemengd. Hiervan zijn er drie wintergroen en de andere zes bloeien op verschillende jaargetijden. Zo is de strook het hele jaar aantrekkelijk. Alsof het een bosje bloemen is. Verschillend in bloei, bes en blad en met wintergroene en bladverliezende soorten. Dat wordt een keer

in de 3 jaar kort afgezet om de heesters te verjongen en te voorkomen dat zij te lange "poten" krijgen.

Spermon: 'De mix van negen heesters die jaarrond beeld geven, komt voornamelijk op de hoeken en op de bijzondere punten. Op de plaatsen van veel kabels en leidingen wordt gekozen voor solitaire heesters om te voorkomen dat je daar moet maaien want dat lukt daar niet qua ruimte. Die stroken zijn daar circa 1,80 meter breed. Om de heesters komt ook de biedermeiermix.' De plekken van de voormalige trottoirs worden ingevuld als gazonstroken met solitaire bomen of heesters, wanneer onder-

'Er wordt door de gemeente veel meer geredeneerd vanuit beeld en beleving'

gronds onvoldoende ruimte is voor bomen door kabels en leidingen. In het bloemrijke gazon zijn onder andere *Bellis perennis* (madeliefje) en *Glechoma hederacea* (hondsdraf) te vinden.

Bij het laatste deel, waar nu nog de ventweg ligt, wordt een vrijuit groeiende slingerende haag toegevoegd, die varieert in breedte en met bloeiende soorten waarbij de wintergroene soort als basis wordt toegepast. 'Dat zie je niet vaak bij gemeenten, evenmin dat er gespeeld mag worden in de breedte', zegt Spermon die zeer tevreden is over de samenwerking. 'Gemeente Berkelland heeft een uitzonderlijke wijze van het toepassen van beplanting ten opzichte van andere gemeenten. Er wordt veel meer geredeneerd vanuit beeld en beleving en er wordt veel meer gezocht naar wat mogelijk is. Dat is een heel andere manier van werken en dat is wel uitdagend aan dit project.' Op diverse plekken in de gemeente Berkelland zijn de inwoners ook betrokken bij het beheer van groen, plantsoenen of pluktuin, maar voor de Bergstraat gaat de gemeente het onderhoud in eigen beheer doen, denkt IJsebrands. De werkzaamheden aan de riolering beginnen in het najaar; projectleider Onstein houdt er rekening mee dat de totale werkzaamheden ongeveer een jaar in beslag nemen.